

ירושתנו

ירחון "איגוד היראים" בני ברק | סיון תשע"ח | גליון ג'

הצלה לדורות

ארבעים שנה ליסוד "קרן הצלה" על ידי מרן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל - כ' סיון תשל"ח | אנו חוזרים לימי הקמת המפעל הכביר, למסע הקודש של חברי הבד"ץ בראשות המנחת יצחק זצוק"ל, לדבריו המרגשים של מרן הגה"ק מסאטמאר במעמד ההתייסדות | התרוממות קרן הצדיקים

ארי עלה מבבל

סיפורים מלאי הוד ממסכת חייו המופלאה של הגה"ק רבי יעקב מוצפי זצוק"ל, על עמלו בתורה מתוך הדחק, על ענוותנותו העצומה, על עמידתו בפרץ נגד שלטון הערב רב, ועוד | ל"ה שנים לעלייתו בסערה השמימה

על במותיך חלל

כ"ט סיון תרפ"ד - תשע"ח, 94 שנה להרצחו של הפרופ' ר' יעקב ישראל דה-האן הי"ד, מגינה של היהדות החרדית

תוכן העניינים:

2..... מבוא

    / אז נדברו /

3..... יזיר עצמו מן היין

    / הליכות ומנהגים /

23..... חודש סיון

    / מכתבים למערכת /

30.....

מבוא

בימים הבאים יתקדש עלינו חג מתן תורתנו חג השבועות, וביום זה נודה ונהלל ונשבח לבורא כל עולמים על אשר זיכנו לילך בדרכי ישרים לפניו, אַתָּה בְּחַרְתָּנוּ מִכָּל הָעַמִּים אֲהַבְתָּ אוֹתָנוּ וְרָצִיתָ בָּנוּ וְרוֹמַמְתָּנוּ מִכָּל הַלְשׁוֹנוֹת וְקִדְשָׁתָנוּ בְּמִצְוֹתֶיךָ וְקִרְבָּתָנוּ מִלְּכָנוּ לְעִבּוּדֶיךָ וְשִׂמְךָ הַגָּדוֹל וְהַקְּדוֹשׁ עָלֵינוּ קְרָאתָ.

וביום מתן תורה בעת תקרא "מגילת רות" נעלה בזיכרוננו את דרך הצער בה צעדה אמה של מלכות רות, אשר זנחה מאחריה את עמה ואת אלוהיה ודבקה בדבר ה', ונתעורר אף אנו בשלהבת ק-ה לצעוד בדרך התורה ובל נבוש מפני המלעיגים עלינו. וברישי מדרש רות זוטא וכן במגן אברהם (ס' ת"צ) בשם ילקוט רות (רמז תקצ"ו) "ומה ענין רות אצל עצרת שהיא נקראת בעצרת בזמן מתן תורה ללמדך שלא ניתנה תורה אלא ע"י יסורין ועוני" ע"כ.

נצא בעקבי הצאן ונוסיף לבקש את האמת ולהחזיק בה, ובשם אלוקינו נדגל. בגליון זה נפרשת לפני הקורא יריעה מושלמת על הקמת "קרן ההצלה" במלאת ארבעים שנה לייסודה, כיצד כרות בשעתה בזים מחזיקי חינוך הטהור לתקציבי השלטון ולמנעמיו ומעדיפים ללקוט עומרים ולהעמיד את החינוך על טהרת הקודש. וכיצד כבועז בשעתו קמו הגואלים הי ניהו רבותינו הקדושים זיע"א לייסד בסיס איתן למוסדות החינוך הטהור עד עצם היום הזה.

קורות חייו ופעליו הכבירים של הגאון הקדוש רבינו יעקב מוצפי זצוק"ל אשר מאס בהצעות זדים ופורקי עול, ועמד כצור חלמיש אל מול מלכות ושררה שעמדו לפניו, נפרשים אף הם לפני הקורא בגיליונו.

קווים לדמותו הנערצת של הקדוש ד"ר ר' יעקב ישראל דה האן הי"ד מובאים אף הם בגליון, הוא אשר זנח אחרי גוו כל מחמדי ארץ, ודבק בדרך האמת הכה בהירה ולא נסוג אחור ליבו מכל הסבל והיסורים שנגרמו לו עקב כך, ואף מסר את נפשו כפשוטו למען המשך קיום היהדות החרדית במתכונתה ובצביונה השם יקום דמו.

...

וחדשות אנו מגידים עם התרחבות גיליונו מלבד המדורים הקבועים נוסף בחודש זה מדור "הליכות ומנהגים", בו יובאו אי"ה הליכות ומנהגי חודש בחודשו, קורות ימי ישראל, ושאר דברים שהזמן גרמא.

עוד נוסף מדור "מכתבים למערכת" אשר בו יובאו אי"ה מכתבים, הערות והארות מאת הקוראים הנכבדים. ומכאן תצא הקריאה אל כל איש אשר נשאו רעיונו להעיר ולהאיר את עינינו אנא יעלה הדברים על הכתב ואנו נשתדל לפרסמם כמידת האפשר.

ובעוד עסקני האיגוד המסורים יושבים ודנים כיצד להרבות פעלים לתורה ולתעודה וכפי שנקווה שנוכל לפרסם בהמשך הזמן, אנו קוראים לכל אחד ואחד אשר נדבו ליבו להרים תרומתו הן תרומה חד פעמית וכ"ש בהוראת קבע או בכרטיס אשראי למען נוכל להמשיך בפעילות הקדושה, ואית דפרע בגופא ואית דפרע בממונא.

והשי"ת יזכנו לדבוק בדרך האמת ולא לפנות אל ההבים ושטי כזב, עדי ישלח לנו את משיח צדקינו במהרה בימינו, אכי"ר.

4 הצלה לדורות

16 ארי עלה מבבל

24 על במותיך הלל

גיליון חודשי "ירושתנו"
יוצא לאור ע"י "איגוד היראים"
בעיר בני ברק יצ"ו
© כל הזכויות שמורות

להצטרפות לאיגוד, להערות והארות ולכל נושא, ניתן לפנות להנהלת האיגוד
תא קולי: 0795902445
דוא"ל: higudbb@gmail.com
כמו"כ ניתן להצטרף בדוא"ל לרשימת התפוצה.
לעשות מנוי לירחון "ירושתנו": 058-3291634
בין השעות 11.00-14.30 ובין 20.30-22.00
דוא"ל: bb1264356@gmail.com

ומי הפועלים בתוקף למען כבודם של הנפטרים? מי הם לוחמי השבת? ומי הם הנחלצים לעזרת בנות ישראל לבל יתגייסו לצבא?

ניחשתם נכון: המכנה המשותף לכולם הם השתייכותם למחנה המתבדל מהשלטון וממנעמי, (מלבד בודדים ומעטים) אינם מצביעים בבחירות ואינם נוטלים תקציבים.

ומה עם כל אותם שדיברו גבוהה גבוהה רק על "חטיפת תפוחים" ו"להציל מן הארי ומן הדוב" ו"ברגע שיתערבו לנו אז..." ועוד שלל תירוצים והבטחות? כל דבריהם נותרו כהמלצה בלבד ולצור על פי צלוחיתו, ובכל רגע ועת מתחדשים תירוצים חדשים וכבר יש "מסורת" של מתרצי תירוצים.

הוא אומר: אזהרותיו של רבינו הקוה"ט מסאטמאר זיע"א התממשו להם אחת לאחת ואין איש שם על לב, כמעט כפי שהמזרחי התעלם מאזהרות גדולי ישראל והיום זה כבר לא מזהיר אותם...

כיצד לא שמו לב נוסעי הרכבת אל יעדה הסופי ומדוע לא נמלטים ממנה כולם זאת לא נדע, אך כיצד הונחו המסילות אל התהום וכיצד הזהירו את בוני המסילה, זאת חרוטה בציפורן שמיר לדורי דורות.

...

אין מטרתנו להתנגח באותם שאינם צועדים בדרך התורה ואינם אמונים על ההשקפה המסורה, (ולו בשל העובדה כי גליון זה איננו פונה אליהם...) אך אל פנים מחננו הדברים אמורים.

וכבר אמרו חז"ל (סוטה ב. ובעוד כמה מקומות בש"ס):

"הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין" ופירש"י:
"יזיר עצמו מן היין שהיין מביא לידי קלות ראש והוא גרם לה".

בל נתפתה לעלות אל הרכבת הזוהרת אל התהום, אל נחלש ולו לרגע מאחזיתנו בעץ החיים ומהליכתנו בדרך התורה וְכִי הִלְכְנוּ קְדָרְנִית מִפְּנֵי ה' (מלאכי ג' י"ד), נקיים בנפשינו אֶז נְדַבְרוּ יְרָאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ (שם ט"ו) ואז אנו מובטחים (שם ט"ז) וְהָיוּ לִי אֲמַר ה' צְבָאוֹת לַיּוֹם אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה סֶגְלָה וְחַמְלָתִי עֲלֵיהֶם כַּאֲשֶׁר יִחְמַל אִישׁ עַל בְּנוֹ הָעֶבֶד אֹתוֹ בַּב"א אכ"ר.

...

והערה קצרה בנימה אישית: הגליון אותו אתם מחזיקים הוא הגליון השלישי במספר, רבות מושקע בכתיבה ועריכה, בעימוד וגראפיק, בהפצה וכו' וכו'.

ולכל הפעולות האלו נדרש ממון.

ומכיון שעדיין לא גילינו את זהב אמריקה, על כן יעשה כל אחד ואחד מהקוראים את חשבון נפשו האם הוא מעוניין בהמשך הוצאת הגליון, וכמה הוא מוכן להוֹזִיל מכיסו לשם כך.

איננו מבטיחים ברכות וישועות, ולא נמסרו לידינו מפתחות שערי שמים, אך זאת נוכל לומר כי מי שיתרום הרי הוא שותף בהוצאת הגליון הנחוץ "ירושנתו", וכמובן שאנו מאמינים באמונה שלימה שהבוית"ש גומל טוב לשומרי מצוותיו.

נעצום את עינינו לרגע ונדמיין כיצד אל מול עינינו מגיחה לה רכבת רבת קרונות ועמוסת נוסעים רבים וזוהרת לה על פסי הרכבת המובילים היישר אל התהום.

מחלונות הרכבת קופצים כל העת נוסעים רבים הנמלטים מן התופת הצפויה ואנו כמובן נחלצים לעזרתם לחבשם מפצעיהם ולסעדם בהתאוששותם.

ואט אט אל מול עינינו נעלמת לה הרכבת היישר אל התהום הפעורה.

מחזה מחריד ללא כל ספק, אך אין מנוס מן השאלות: מי בנה פסי רכבת היישר אל התהום? כיצד הגיבו הסובבים את מניח המסילות למעשהו האוילי? וכיצד לא ידעו הנוסעים האומללים את יעדה הסופי של הרכבת? ומדוע רק נוסעים בודדים יחסית נמלטים ממנה?

...

מאורע שכזה טרם אירע כמתואר, אך הוא מתרחש כיום מול עינינו רק בתפאורה מעט שונה.

כאשר נתבונן מעט במאורעות הזמן, אנו מבחינים כי הקהילות שכאשר צלחה דרך רשעים המשיכו את דרך ההתבדלות מוחלטת מן השלטון וממנעמי, כיום הם שמורים מרוחות הסער של קלקול ופרצות הזמן, (עכ"פ באופן יחסי, וכמובן אין צדיק בארץ אשר יעשה טוב ולא יחטא).

אך כל אותם אשר מיד עם קום המדינה נכרכו אחרי הציונים ככלב הנסרך אחרי אדוניו וזנחו את מסורת אבותינו ורבותינו כיצד להתנהל מול חוטאים ומחטיאים, הרי שכיום הם מתמודדים עם גיוס בנים, אקדמיה לגברים ולנשים, שירות לאומי ואזרחי, התערבות משרד החינוך בתכני הלימודים ועוד.

אין הגדרה אחרת למתרחש אל מול עינינו (מי שעיניו פקוחות עדיין...) חוץ מאשר רכבת על פי תהום. אלפי אלפי מתגייסים מתוככי הציבור החרדי, רבת נופלים לאקדמיה האסורה, התערבויות בוטות של משרד החינוך בתכני הלימודים במוסדות החינוך גם הנקראים 'מסלטה ומשמנה', המוני המוני מתנדבים לשירות לאומי ואזרחי, והם? בשלהם... מתהפך העולם ואיננו רואים אותם מקיצים משנתם ומתפכחים משכרותם.

שלא לדבר על מלחמות השבת שהושקו על ידם משל לא היו ולא נבראו, או המערכות למען שמירת קברי ישראל שיש המדמים שכל היהודים שחיו בארה"ק נקברו אי שם, ובארה"ק נקברו אך ורק גויים... או שמירת כבוד מתי ישראל מניוולם בידי הפתולוגים שמהם הם מתעלמים במופגן, וכל המערכות שהם נלחמו עליהם זה לא מכבר, הרי שהיום הם מלהזכיר וכל החושב אחרת הרי הוא: "משוגע" "קנאי" ו"קיצוני".

אך לעומת זאת מי הם המקימים ארגוני הצלה לעזרה למסובכים עם הצבא? ומדובר במסובכים מתוך המחנה הבלתי מתבדל... ומי הם הלוחמים בתוקף כנגד קלקלות האקדמיה? מי הם המוזילים זהב וכסף מכיסם לעזרה למוסדות המתנתקים מתקציבי השלטון? מי הם העומדים בפרץ להגנת קברי ישראל?

בתמונה: מרן גאב"ד ירושלם שליט"א נושא דברים במעמד האדיר לציון 30 שנות התייסדות "קרן הצלה" - כ' סיון תשס"ח
בראים: הגר"מ שכטער, האדמו"רים מקהל חסידי ירושלם, משכנות הרועים, הגר"נ קופשיץ, הגר"ח"א פריינד, הגר"א כץ

הנסיין הקשה בפני מנהלי המוסדות עם הקמת ממשלת הימין ■ עצתו המפתיעה של מרן בעל המנחה האדיר בראשות מרן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל, במסע המלכות של הביד"צ ובראשם מרן בעל המנחת יצחק חיים: "כל האבות וכל הצדיקים נשלחו אלינו משמי מרום להשתתף בשמחתנו, והם נמצאים פה עמנו היום צדקנו בקרוב, יורה המשיח באצבעו ויאמר: אתם קירבתם את ביאתי!" ■ ארבעים שנה להתייסדות "קרן הצלה"

הצלה לדור

הפתיון

זצוק"ל ללחום נגד הצעה זו "במסירות נפש!" "חלילה לא תהא כזאת בישראל למסור את מפתח התורה לידי מפירה ולוחמיה". שכחו גם את פסקם הנחרץ של רבני אגו"י בעצמם מדור קודם אשר פסקו לאיסור גמור לקחת את תקציבי השלטון (דבריהם מובאים באריכות בספר "פרשת הכסף"). עשו את עצמם כאינם יודעים את מלחמת הגבורה של גדולי ירושלם אשר מסרו נפשם נגד נטילת תמיכה ממקורות הציונים. אטמו אזנם מעדותו הברורה של מרן הגה"ק מסאטמאר: "וכבר מנויה וגמורה היא מאת גאוני תקיפי קדמאי ז"ע אשר הנתמך ממקורות הרשע לא ינקה ובהכרח ינתק ממקור הקדושה ויכבה שלהבת י-ה היוקדת בקרבו".

וכה נתפתה חלק חשוב של מוסדות התורה והחינוך החרדיים - אשר שמרו משך עשרות בשנים על גזירת אורייתא - ברשת זו טמנה להם האגודה.

המלכודת

בימים ההם נתגלה רוב הקלקול בקבלת התמיכה מהממשלה, כאשר המתווכים המסיתים האגודאים הביאו את שר האוצר הציוני לשיבות לביקור חגיגי קודם שיתחיל לחלק את התמיכות, והם שכבר נסתמו עיניהם מבצע הכסף שקיוו לקבל ממנו - קבלוהו בכבוד גדול ועיטרו כותלי הישיבות בפרחים לכבודו וניקו חדרי הישיבות והת"ת לכבוד השר הנערץ אצלם, גם ראשי הישיבות והאדמו"רים קבלוהו בכבוד גדול ובסבר פנים יפות, וגם הצטלמו עמו לאות כבוד.

או אז נתרעשו אמות הסיפים ויראי ה' וחושבי שמו רעשו גם נתגעשו, היתכן

שנת תשל"ז. חילופי שלטון במדינה הציונית, תחת שלטון השמאל עלה שלטון ה"ימין" - ממשלת "הליכוד", ממשלה זו עמדה על רוב קטן וקיומה היה בסכנה, אי לכך הציעו לראשי האגודה שותפות בממשלה, ותמורת זה יקבלו תיקונים בענין גיוס בנות וניתוחי מתים, והעולה על כולנה שמהיום מוסדות התורה יוכרו כמוסדות לצורך קבלת תמיכה נדיבה בסכומי עתק מאת הממשלה. חברי האגודה הסכימו בתואנה כי לולא זאת לא תהיה למוסדות התורה תקומה, והם מוכרחים לכך כדי להציל את מוסדות התורה מנפילה באין בידם משען ומשענה. בחורף שנת תשל"ח התחילה בפועל חלוקת הסכומים העצומים, והנסיון שעמד בפני מנהלי המוסדות היה עצום ורב, מצבם הדחוק של מוסדות התורה בצירוף היוקר הנורא אשר גבר ועלה מאד, והעולה על כולנה הפתיון הגדול מצד חברי האגודה אשר החליקו לשונם, ודיברו על ליבם של כל אחד ממנהלי המוסדות בפרטות כי אין דבר יותר טוב מזה, הביאו לכך שרבים ממנהלי המוסדות נתפתו ושמעו לקול הנחש.

בלבול המוחות וטשטוש המושגים שהעכירו את האויר במחנה ישראל עם קום הממשלה החדשה, השכיחו בבת אחת מלב אותם מנהלים ורמיי"ם את החרמות והאיסורים הנוראים של תקיפי קדמאי, את דבריו התקיפים של האי סבא קדישא מרן הח"ח זצוק"ל "מוטב שיתבטל שליש התורה משיתחברו להסוכנות" (כפי שהעיד משמו תלמידו מרן הגה"ק ר"א וואסערמאן זצוק"ל במכתבו), את זעקתו של מרן הגרי"ז מבריסק

ת יצחק זצוק"ל ■ המעמד
יצחק זצוק"ל ■ דברי אלקים
זום!"... ■ "כאשר יבוא משיח
קרן הצלה" - כ' סיון תשל"ח

מרן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל במעמד יסוד קרן הצלה

ות

היה גאב"ד וויען, והציע בפני מרן את גודל הלחץ זו הדחק והנסיון הקשה העומד בפני הכולל. והשיב מרן בלשון קדשו "וכי יש הוא אמינא ששונאי ה' ותורתו רוצים לעזור לתורה? הלא בודאי כל כוונתם רק לכבוש את התורה, ואיך יעלה על הדעת לקבל תמיכתם!?"

כאשר טען אבד"ק וויען כי הנסיון גדול של שני מליון לירות, וכי יש צורך לעזור להם שיוכלו לעמוד בנסיון, השיב לו מרן: הלא שני מליון לירות לערך הדולר אינו רק כמאה אלף דולר ואינו סכום רב כל כך, ואני בעצמי אתאמץ לראות שיצליחו במגבית בחג הפסח בבית מדרשנו, ואילו הייתי בכח הייתי דורש בעצמי לציבור שיתמכו במדה מרובה בכולל, ועתה אראה שידברו בשמי כאילו הייתי מדבר בעצמי ויצליחו בעזרת ה'.

צו השעה

לעת מבוכה כזאת, עלו ראשי העדה החרדית בירושלם לדון בדבר עם מרן בעל מנחת יצחק זצוק"ל - ראב"ד ירושלם תובב"א באותם הימים, ופרשו לפניו מצבם הקשה של מוסדות התורה והחינוך הטהור, שהתערור צורך דחוף לנתינת מענה הולם, קבוע ורצוף להבטחת קיום וביסוס המוסדות באופן רצוי ונאות ובדרך כבוד, ועלתה הצעה שנראתה בגדר "חלום". והיא: הקמת קרן כספים המתבססת על תרומות של נדיבי עם בארץ ובעיקר מהגולה, למען תחזיק ותתמוך באופן קבוע בכל אותם מוסדות התורה המדירים עצמם מן התמיכה

קהל הרבבות באולם ה"ארמארי" בייסוד קרן הצלה

רוב רובם של הישיבות והכוללים לא עמדו בנסיון הקשה הזה וקבלו את כספי הפיגול, אך ב"ה הרבה ישיבות וכוללים עמדו בנסיון, ואף שנשלח לביתם הכסף בלי בקשתם ונגד רצונם גם אחרי שגילו דעתם מפורשות שאין רצונם לקבלם, אף על פי כן שלחו את הכסף לביתם לכופם לקבל ולהעמידם בנסיון הקשה, וגם היוקר היה נורא ואיום, אך בלבם פעמה מסירות נפשם ומאודם של אנשי ירושלם מאז, ובגאון ובעוז קרעו את ההמחאות שהגיעו לידיהם, והשליכו טובתם של הרשעים מנגד פניהם, ועל ידם נתקדש שם שמים בעולם.

ברם זכור לטוב המפעל הכביר "כולל שומרי החומות" ששלחו חזרה סכום של שני מליון לירות! אחרי שנתייעצו עם נשיאות הכולל בארה"ב. וסיפר הגה"צ ר' עזריאל יהודה לעבאוויטש זצוק"ל אבד"ק וויען, שהלכו נשיאי הכולל להתייעץ עם נשיא הנשיאים מרן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל, כשראש המדברים

לכבד רשע עריץ שונא דת, והלא רואים בעליל את גודל המכשלה בקבלת הכספים שעל ידי זה באים לכבד רשעים בכבוד גדול, והרי ידועים דברי רבנו יונה בשערי תשובה (שער ג' אות קמ"ט) "והמכשולות הנמצאים בכבוד הרשעים רבים וידועים, כי יש בכבודם חלול התורה והעבודה, והוא העון המכלה מנפש ועד בשר".

רבני הישיבות מכמה ישיבות מחו באסיפות במחאות וכרוזים על זה, גם העדה החרדית יצאה בקול מחאה על המכשול הנורא הזה, אך חגיגת הכסף המשיכה במלוא עוזה, וכאשר אחד מנציגי האגודה ערך שמחת נישואין בבני ברק, הופיעו שם כל הרשעים הצוררים ראשי המדינה, ובני הישיבות נדחפו ונדחקו לראותם ולקבל פניהם וליתן להם שלום.

ובכל מאודך

בפרוס חג הפסח תשל"ח חלקה הממשלה את הכספים לישיבות והכוללים בסך כולל של שלושים ושנים מליון לירות!

אלפי ילדי התשב"ר על טהרת הקודש במעמד 'קרן הצלה' - כ' סיון תשס"ח

הגרמ"ד סאלאווייצקי, גאב"ד ירושלים, הגרא"י אולמאן, הגרנ"צ טייטלבוים במעמד לציון 30 שנות התייסדות "קרן הצלה" - כ' סיון תשס"ח

הממשלתית, ותבטיח קיומם בעזה"ת. להלכה, היתה זו העצה טובה וראויה. ברם, לא האמינו כי ניתן להוציאה אל הפועל... וכי כיצד יעשו? היאך מעוררים משאננותם שלומי אמונים היושבים מעבר לים, הרחק מירושלם ומן המאבקים הסוערים על נפש הצאצאים המתחוללים בה השכם והערב? במה מעמידים אותם על חומרת הסכנה המאימת על המשך קיומם של מוסדות התורה הכשרים, ואיככה משפיעים עליהם לפעול ולנדב כפי יכלתם ולמעלה מזאת למטרה קדושה וחינונית זו?

הצעת מרן המנחת יצחק

מרן בעל מנחת יצחק זצוק"ל, אשר מצבם המדרדר והולך של מוסדות הקודש העיקר על נפשו יומם ולילה בלי הפוגה, העלה הצעה מפתיעה בכבודו ובעצמו, והיא: **כי בית הדין הגדול בירושלם בראשותו, יצאו יחדו חוצה לארץ אל מקומות קיבוץ אנ"ש בארה"ב ואירופה במסע הצלה, לזעוק את זעקת המצוקה של מוסדות החינוך בירושלם המתנהלים על טהרת הקודש, לעורר את לב אחינו יושבי הגולה ולהשפיע עליהם להושיט ידם לעזרה.**

כיון שיצאו הדברים מפיו של המנחת יצחק, הוכו שומעיו בתדהמה. האמנם, עד כדי כך? הכי יצאו מרנן ורבנן חברי בית הדין את ירושלם עיר הקודש בראשות הראב"ד להטלטל בדרכים ולכתת רגליהם בין פזורות הגולה למען הצלת המוסדות!?

אולם מאידך, הכר הכירו היטב כי טובה ונבונה העצה מאין כמותה ואין מנוס מלקיימה... נהיר, כי מסע אשר כזה, בראשות הראב"ד עם יתר חברי בית הדין הגדול מירושלם המטריחים את עצמם עד למדינות הים, וכל זאת למען קיום מגבית הצלה למוסדות התורה בירושלם הנאנקים במצוקתם, אך הוא בכוחו לעורר את הרושם הראוי, לעזעזע את היהדות הנאמנה על פני תבל כולו ולהבהיר בפני אי אלו תוהים ומפקפקים, כי אכן הגיעו מים עד נפש וכלו כל הקיצין, ומתוך כך יתעוררו לעשות ולפעול להצלחת שליחותם ומשימתם בס"ד.

בין כה וכה נתקבלה החלטה לשגר

וכה הבטיח הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל בפה קדשו: **"אפעל ככל כוחי למען הצלחת הענין"**.

שמועה טובה

בחג ראשון של שבועות אחר תפילת שחרית בבית המדרש הגדול, עלה ראש ישיבת 'תורה ויראה' דסאטמאר דאז, הגה"צ רבי נתן יוסף מייזעלס זצ"ל, שהיה רוח החיה באופנים בכל מסע יסוד קרן הצלה, ליידע את הציבור ולעוררו לקראת המאורע המיוחד העתיד להתרחש בימים הקרובים, בכדי להתכונן ולהערך כראוי לקראת בואם של שרי התורה והיראה - מירושלם בראשות הראב"ד בעל המנחת יצחק, ועמו אתו חברי הבית דין הגדול הגרמ"א פריינד - ראש ישיבת סאטמאר בירושלם, והגרי"מ דושינסקיא ראש ישיבת "בית יוסף צבי", אשר מתעתדים בעצם ימים אלה, לפתוח במסע מפרך בין פזורות הגולה בעד הצלת מתי מעט מוסדות התורה הכשרים שנותרו בארץ ישראל.

אשר על כן, - הוכרז בשם מרן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל **"חובה קדושה מוטלת על כל אחד ואחד לפעול ככל יכלתו ולמעלה הימנו בעבור הצלחת המגבית"**.

חיש מהרה נפוצה הבשורה המרנינה והכתה הדים ברחבי הגולה. מיום ליום עלו גברו התכונה וההתענינות בקרב הציבור החרדי בארה"ב. כל שיג ושיח בין התושבים נסובו אך אודות הזכות

משלחת מיוחדת לארה"ב, בכדי להעלות הרעיון ולדון אודותיו פנים אל פנים עם מרן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל - גאב"ד ירושלם, והיה כי יתן הסכמתו וברכתו להצעה, יחלו בני המשלחת בהערכות והכנת הקרקע לקראת בואם של שרי התורה והיראה מירושלם.

בחודש אייר תשל"ח, יצאה משלחת מחברי הנהלת העדה החרדית לדרכה. בחמימות וחיבה מובלטת קבל מרן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל את פני המשלחת הנכבדה ויהי כשמעו את דבר שליחותם - הוטב הדבר בעיניו והוא הביע על אתר הסכמה נלהבה תוך שהבטיח, כי תיכף אחר חג השבועות יפתחו ההכנות.

מרן בעל המנחת יצחק זצוק"ל

"צאתכם לשלום" נרגשת ויוצאת מן הלב מהדהדת בחלל הטערמינאל. בחמש לפנות ערב כבר רחש נמש התעופה "קענעדי" תכונה רבתי. אלפי איש אשר הגיעו הנה - בעזרת כחמישים כלי רכב ציבוריים ומאות כלי רכב פרטיים, מלאו עד אפס מקום את הרחבה שלפני הבימה אשר הוקמה במיוחד לכך, שם ישאו דברים קצרים ע"י האורחים והמארחים.

ההתרגשות גאתה כאשר נראה כלי התעופה באופק, חג ממעל ומתכונן לנחיתה. לא חלפו אלא רגעים ולעיני הנאספים הופיעו שלש 'לימוזינות' מפוארות אשר הסייעו את הראב"ד עם חברי בית דינו, בעודם מלווים מאחור ומקדם ע"י שיירות משטרתיות, לאות כבוד ויקר. במאמץ אדירים עלה בידי הסדרנים לפלס מעבר לרבנים בין הקהל הנרגש אשר קבל פניהם בשיירת "ברוך הבא בשם ה'" עד עלותם אל הבימה.

ראשון הוזמן לישא דברים האדמו"ר בעל ברך משה מסאטמאר - שכיחן אז כאב"ד סיגעט, וקידם בברכת "ברוכים הבאים בשם ה'" - ברכנוכם מבית השם" את הגאונים שרי התורה מירושלם אשר זה מקרוב הגיעו, בשם "התאחדות הרבנים" ובשם כל הצבור אשר הגיע לקבל פניהם. הס השלך ויעמוד מרן בעל המנחת יצחק זצוק"ל להשמיע דברים קצרים:

"בשם בית הדין דירושלם עיה"ק, וכשלוחי כבוד קדושת מרן רבינו מסאטמאר שליט"א, תקותנו שנמלא שליחותנו אמונה בשלימות ומסירות נפש, ונודה להשי"ת המסייע לנו בשליחותנו. בשם הנהלת העדה החרדית, אלה אשר נתלוז עמנו למסענו, העושים לילות כימים למען ביצור יסודות עדתנו, ובשם העדה החרדית בירושלם בכללותה, הנני להודות בראש ובראשונה לאב"ד סיגעט שליט"א, לראש הישיבה שליט"א, לראש קהל יטב לב ולכל הצבור הקדוש אשר הגיע לקבל את פנינו."

"כל הכבוד הגדול שחולקים אתם כהיום - לא לנו הוא. אין איש מבינינו, חברי בית דין צדק דירושלם עיה"ק, החש שהכבוד בשבילו. הכבוד הוא כבודו של בית הדין בירושלם! כבודה של ירושלם עיה"ק! כבוד שמים, כבודה של תורה,

כנס למען קרן הצלה, נואם הגרי"מ דושינסקיא זצוק"ל, נראים הגאב"ד הרמ"א פריינד והברך משה מסאטמאר

גם בשבת פרשת נשא, נשאו דברים בבתי המדרש בהם עוררו והלהיבו את הצבור להטות שכם ולסייע בכל כוחם למען תצליח המשימה הקדושה והנעלה בעבורה יטריחו הרבנים הנכבדים את עצמם עד הנה, בידינו הדבר!

במוצאי שבת קודש נעשו הכנות אחרונות. הנה, רחובות ברוקלין מכוסים אלפי כרזות "ברוכים הבאים" מטעם כל הרבנים, המוסדות והקהילות. כל אורך התיב המיועד למסע הרבנים הגאונים מוצף בשלל אורות צבעוניים נוצצים, בימת הכבוד נשאת לתפארה ומכוניות כריזה חולפות בין הרחובות ומעוררות את המוני התושבים לבא וליטול חבל בקבלת הפנים החגיגית. הכל מוכן ומזומן. והלבבות - הומים בצפייה ומעיתירים להצלחה.

צאתכם ובואכם לשלום

ירושלם. יום א' פר' בהעלותך י"ג סיון תשל"ח. משעות הבוקר המוקדמות התקהלו רבים מנקיי הדעת בירושלם, סביבות בניני זופניק של העדה החרדית וכן סמוך לבתי מגוריהם של הרבנים הגאונים. צבור גדול בא להפרד מהם ולברכם לקראת מסעם, עשרות אוטובוסים וכלי רכב יצאו ללוות את הרבנים עם האנשים הנלווים עמהם בדרכם לבית הנהלת בלוד. סמוך לשער היציאה נפרד הצבור בדמעות מעם הרבנים מוריהם ואלופיהם הנערצים - הראב"ד עם חברי בית דינו העולים לאיטם בגרם המדרגות, כאשר שירת

שעלתה בגורלם לארח בקרבם את גדולי התורה מירושלם הצפויים להופיע בימים הקרובים בשערי ברוקלין. הכל - בלי יוצאים מן הכלל, שנסו מתנים ופתחו בהכנות קדחתניות לקיום מעמד קדוש שם שמים אשר בלי ספק - יותר בלבבות משתתפיו רושם כביר לנצח.

היו נכונים

בד בבד, החלו בכירי העסקנים נערכים ונרתמים שכם אחד למען עיקר ותכלית הביקור עצמו, הלא הוא הצלת בתי הת"ת והישיבות ובתי החינוך הכשרים מארה"ק והרחקתם מסכנת נפילה נואשה לידי מבקשי נפש הצאן רח"ל. יחדיו נועדו הנפשות הפועלות, בעצה אחת למען המטרה הנשגבה שהעמידו לנגד עיניהם. הצעות שונות הועלו, ובכבוד ראש נדונו וגובשו דרכי הפעולה להשגת הצלחה מירבית בקיום המגבית וביסוס הקרן, בעבור יהא כדאי ושוה מסע הגאונים מארה"ק לגולה, ולמען ינחיל תוצאות הגונות וראויות בעזה"ת.

בחוצות החלו מופיעות מודעות ענק המבשרות את בואם של חברי ביד"ץ מירושלם בראשות הראב"ד המנחת יצחק, על כל מטלה ומשימה הפקדו ועדות מיוחדות של אברכים ובחורים ומעליהם נצחו העסקנים הנאמנים, מסורים בכל כוחם ונפשם. מראש נקבע לפרטי פרטי כל סדר מסע הכבוד והמגביות, בחלל האויר הורגשה בעליל הדריכות הנרגשת לקראת היום הגדול הממשמש ובא, ההתלהבות הקיפה את כל חלקי הציבור.

עבורם באתם לחלוק כבוד בזה היום!

"עוד אוסיף, כי הנה ביה"ד של ירושלים הטריחו עצמם עד הנה, והרי לא קל הוא זה המסע עבורנו. אלא מתוך שמצב מוסדות החינוך הכשרים קשה למאוד, והתתי"ם והישיבות שרויים בסכנת קיום אמיתית, אי לכך לא היה מנוס זולת צאתנו למסע הצלה עבורם. ויה"ד שיצליח ה' דרכם של כל אותם המתמסרים בגופם ונפשם לענין נשגב זה, וימלא כל משאלות לבם לטובה, ושזנכה ובקרוב יזליכנו רבינו שליט"א קוממיות לארצנו בביאת גואל צדק במהרה בימינו".

חרף המולת אלפי עוברים ושבים ושאון בנמל הסואן, עמד הצבור הגדול כמרותק לדמותו המקרינה של רבינו בהאזינם בצמא לכל הגה היוצא מפיו. מיד לאחר מכן יצאה השיירה הגדולה לויליאמסבורג.

קבלת הפנים

בהגיע השיירה לויליאמסבורג נגלה לעיניה מחזה מרהיב. שדרת קיעפ סט. לכל ארכה ורחבה וכל הרחובות הסמוכים לה הומים אנשים נשים וטף, אלפים ורבבות אשר באו לקבל פנים ולחלוק כבוד לאורחים הנעלים שרי התורה מירושלם. כולם עומדים בסדר מופתי מושלם, מצפים בכליון עינים לרגע הופעתם. גם כל הגזוזטראות והגגות מסביב תפוסים ועמוסים אנשים עד אפס. מקום מיוחד הוקצה עבור הנשים, ובתווך, עומדים אלפי ילדי התשב"ר כ"י תחת השגחת מלמדיהם, מכל התתי"ם והמוסדות בויליאמסבורג, מסאטמאר, פאפא, צעהלים, וויען, קראסנא, ספינקא, ועוד. והתלמידים הנרגשים לבושים חג, דגלי "ברוכים הבאים" מתנופפים בידיהם ושירה בפיהם.

בקושי עלה בידי השיירה לפלס דרכה בין הרבבות שהצטופפו סביב. ומשיצאו גדולי התורה את כלי רכבם ונגלו בהדר כבודם לעיני הצבור, נתפרצה כמאליה מפי הקהל הנרעש שירת "ברוך הבא" אדירה אשר לא נפסקה עד שעלו והתישבו על הבימה המיוחדת שהוקמה לכבודם. תוך התרגשות ניכרת עלו פרנסי ונשואי הצבור בזה אחר זה על הבימה, לקול שירת קהל רבבות.

גם במעמד זה התכבד מרן המנחת יצחק לשאת מדברותיו לפני כל העדה, ולאחר דבריו שנשמעו בהדרת קודש חזרה השירה והתגברה לקול תשואות סוערות מקרב קהל אלפי הצוהלים, כולם חדורי שמחה והרגשת זכיה גדולה לקבל את בואם של שרי התורה מירושלם בשערי ארצם. כאיש אחד בלב אחד פנו כל הקהל ללוות ברוב עם את הרבנים הגאונים עד סף אכסניתם, ועל שפתותיהם שיר "ימים על ימי מלך תוסיף, שנותיו כמו דור ודור..."

לאחר אתנחתא קצרה וטעימה קלה בבית הנגיד המפורסם הרה"ח ר' ישראל זופניק ז"ל, שמו האורחים פעמיהם בדרכם ל"קרית יואל" במאנרא, לקבל שלום ממרן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל. גם בהגיעם ל"קרית יואל" יצאו כל תושביה לקבל פניהם. ילדי התשב"ר לבושי חג ומנופפים בדגלונים, נצבו על שתי צדי הדרך בשורה ארוכה, תוך שמקדמים את האורחים הגדולים בשירה. בשמחה גדולה ובלבביות מרהיבה קיבל מרן הגה"ק מסאטמאר את פני חברי הבית דין הגדול מירושלם, ויחד עם אורחיו החשובים נכנס לבית המדרש הסמוך לבית מגוריו, אם כי צר היה מלהכיל את הקהל העצום אשר נדחק לתוכו.

הס השלך כאשר פתח מרן הגה"ק מסאטמאר פה קדשו והביע את גודל שמחתו לקבל פני ידי"ן הראב"ד ועמו חברי הביד"ץ מירושלם עיה"ק, בקראו שוב לכל אחד ואחד לעשות ככל הניתן למען תצליח שליחותם הנעלה של הביד"ץ.

באותו מעמד התבטא מרן הגה"ק מסאטמאר ואמר בזה הלשון: "הריני עושה ככל יכלתי ובעזה"י אפעל למעלה מכוחי. וברור, כי באם אך עמד לי כוחי, הייתי הולך בעצמי לדפוק על פתחי נדיבים ומבקש מכל אחד ואחד לתת נדבתו..."

אף מרן המנחת יצחק נשא דברים אחדים, וציין בין השאר "כי למעלה מכל ספק הוא, כי כל אחד אשר נוכח בסכנה הגדולה הטמונה בלקיחת תמיכה כספית משלטון הכפירה בארץ ישראל, בודאי יקח חבל בעשיה למען הצלחת המגבית". לסיום הרעיף ברכות על כל אלה העושים והמסייעים למען המטרה החשובה.

כינוס ב"התאחדות הרבנים"

אזירת חג מופלאה אפפה באותם ימים את כל ריכוזי היהדות הנאמנה ברחבי ברוקלין. ביקורם של גדולי התורה חברי הביד"ץ מירושלם עשה רושם אדיר על כל צבור היראים והחרדים די בכל אתר, והדיו נשאו למרחוק.

מרן גאב"ד ירושלים שליט"א מתקבל ע"י אלפי ילדי התשב"ר, במעמד לציון 30 שנות התייסדות "קרן הצלה" - כ' סיון תשס"ח

הרבנים, בעוד הנאספים כולם קמים ועומדים לכבודו בחרדת קודש. בקול רוטט ונרגש עמד ותאר לפניו את המשבר הקשה העובר על מוסדות הקודש בירושלם ומצבם הבלתי אפשרי, וקרא לרבנים החשובים, לעמוד מקרוב ולהכיר את המצב הקשה השורר בתקופה זו בארץ הקודש, ההוצאות המרובות, היוקר המאמיר והדוחק הנורא בהם נתונים מוסדותינו המתנהלים בתנאים לא תנאים ונאבקים על עצם קיומם.

והלא לעת כזאת, שבעתיים ושבע יקשה נסיון ההתנזרות מתמיכת השלטון הציוני המפזר שפע תקציבים ביד נדיבה לכל הפושט יד, אותם כספים אשר נאסר ליהנות מהם ע"י רבותינו גדולי קמאי.

בהתרגשות עצומה הרים קריאת קודש בקול דבר ה' ברמה: **לא להחריש לעת כזאת, אלא לבוא לעזרת ד' בגבורים במאבק כנגד "השטן הבוחר בירושלם", כאשר מטרת "עזרתם" ברורה: לשבור את כח החינוך הישן... בסיום דבריו הביע תקווה כי אכן חפץ ה' יעלה בידם ותצלח המשימה החיונית שנטלו על שכמם ויהא שם השם מתקדש.**

גם בעל הברך משה מסאטמאר השמיע אז מדברותיו והתעכב באריכות על עצם איסור לקיחת כספים מן הציונים ועל המטרה הגדולה בביקור גדולי ישראל מארה"ק, בתוך דבריו אמר כי כשם שלא יתכן כי צבא ארה"ב יהיה מבוסס על כספי מדינת רוסיה הסוביטית, כן לא יתכן

בדינור 20 שנה לקרן הצלה. מימין לשמאל: הגר"מ בראנדסדארפער, הגר"מ הלברשטאם, יבלחט"א האדמו"ר מסקולען, האדמו"ר ר' שלמה מבאבוב, הברך משה מסאטמאר, מהר"ם דושינסקיא

מפאפא זצוק"ל נשא דברים אף הוא, ובהתרגשות קרא לכל רבני "התאחדות הרבנים" לעשות כל שביכלתם לבא לעזרת מוסדות החינוך בא"י, בכדי שיוכלו להמשיך בדרך המסורה מדור דור בלי פשרות.

כן נשא דברים הגה"צ רבי עזריאל יהודה לעבאוויטש אב"ד קהע"י וויען זצוק"ל, שעמד בדבריו על גודל הסכנה משום שהשטן עצמו נעשה לתומך תורה "זיגע בכף ירכו אלו תמכין דאורייתא", ואין לך סכנה קשה מזו לקיום מוסדות התורה.

אחר קם מרן בעל המנחת יצחק זצוק"ל, להשמיע דבריו לפני כינוס

בכל מקום ומקום אשר דבר בואם הגיע, יצאו המוני תושבים נרגשים להקביל את פני הגאונים הצדיקים מארץ הקודש, ורבים רבים נדחקו להתחמם מאורם ולהסתופף בצילם.

עם בואם של האורחים הגדולים מירושלם לארה"ב, החלה תיכף מיד העשייה הגדולה בעד הצלחת "מגבית ההצלה", אשר כאמור, זמן הרבה טרם המסע כבר הוכנה הקרקע לכך היטב בידי העסקנים המסורים אשר פעלו בלי לאות שכם אחד עם חברי המשלחת מארץ הקודש, ומזה כבר, נקבעו האסיפות והכינוסים העתידיים להתקיים במקומות וזמנים שונים, נתמנו אישים אחראים מנכבדי הקהל לכל ענין ופעולה. ואכן, לוח הזמנים המפורט והגדוש - לכל עת שהותם של רבותינו בגולה, החל מתנהל בס"ד בדיוק על פי הסדר אשר תוכנן מראש.

ביום שני התקיים לכבוד חברי הבד"צ של העדה החרדית "כינוס לצדיקים" בתוך אולם הועידות של "התאחדות הרבים דארה"ב וקאנאדא".

את האסיפה פתח הגה"צ רבי יששכר בער ראטנבערג אב"ד וואוידסלאוו זצוק"ל אשר תיאר את השתלשלות "מלחמת ה' בעמלק" משך ששים שנות הציונות, את המלחמה הקשה והבלתי פוסקת כנגד מוסדות הציוניים וגרוריהם, ואת הנסיון הקשה העומד כעת בפני מנהלי המוסדות.

האדמו"ר הגה"צ רבי יוסף גרינוואלד

מרן גאב"ד ירושלם שליט"א נושא דברים במעמד 'קרן הצלה', כ' סיון תשס"ח

הנדיבים הנוכחים, התחייב כל אחד מהם סכומי עתק למען יסוד הקרן, כאשר גובה הסך שמתחייב כל נגיד ונגיד מבין הנוכחים, מוכרז בקול רם באזני השאר למען ישמעו. בסיומה של המגביה, נאסף בס"ד סך כולל שהגיע לסכום אדיר אשר העפיל הרבה למעלה מכל הערכה משוערת...

מרון הגה"ק מסאטמאר, אחר שברך שוב את הקהל אשר נפרד הימנו בשירת "ימים על ימי מלך תוסיף" - פנה אל המנחת יצחק בבת שחוק ואמר: "ווי עס זעהט אויס, וועט איהר מיט קיין בזיונות נישט אהיים פארן"...

העצרת הגדולה

באותם ימים קצרים, החלו מתקיימים בזה אחר זה, בבתי המדרש בכל מקום קיבוץ חרדי ברחבי ברוקלין, עצרות ומגביות. כינוסים רבים נערכו בזה אחר זה כהקדמות לקראת המעמד הגדול, אחד הכינוסים הגדולים שבהם נערך ביום חמישי בבית מרון הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל בויליאמסבורג לאברכים רבים ולעסקנים חשובים מקרב קהל "ייטב לב" דסאטמאר, בנוכחות האורחים הביד"ץ מעיה"ק.

מרון בעל המנחת יצחק נשא ארוכות מדברות קדשו כשחזר על אמרותיו

וילוה... ובזכות זאת, הבטיח רבינו בפה קדשו, שיושע כל מי שיתן בכל טוב, נזכה כולנו בע"ה להושע בקרוב אמן.

לאחמ"כ פתח ודרש המנחת יצחק, בהביאו מדברי המדרש בפרשת נשא "הקב"ה מקיים מצות זקנים, ומשפיע על ידי ברכות הצדיק שפע ברכה והצלחה על כלל ישראל, ובכן, כל מי שנתאספו כאן לשמוע בקול מרון לאוי"ט, ונכונים לקיים דבריו בעזה"ת, בודאי יתקיימו בהם כל אותן ברכות אשר הרעיף עליהם רבינו ויזכו לגאולה השלמה ולקבל פני משיח צדקנו ורבינו בראשנו במהרה".

לסיום סיכם הגרנ"י מייזעלס את דברי קודמיו בהוסיפו כי "הוקמה ועדה מיוחדת מקרב חשובי ונכבדי הצבור אשר תפקידה לפקח על כספי הקרן ודרכי הוצאתם, וזאת בכדי לעורר את אימון הציבור, וכדאי הוא שידע הציבור מי ומי נבחרו לחברי הועדה.

"בראש ובראשונה יעמוד הקרן תחת פיקוח הגאונים הצדיקים חברי בית דין הצדק בירושלם. בנוסף ימונה עליה הועד, בראשו יעמדו רבני התאחדות הרבנים: הגה"צ מסיגעט, הגה"צ מפאפא, הגה"צ מוואוידסלאוו, והגה"צ מווייען, וכן אני הקטן, ויחד אתם ועד בעה"ב מחשובי פרנסי אנ"ש".

במגביה שנערכה בו במקום בקרב

שהציונים - שונאיהם בנפש של היהדות החרדית - יחזיקו בכספם את מוסדות התורה והחינוך החרדיים שהם כקוצים בעיניהם.

לסיום, הקריא ראש הישיבה דסאטמאר הגרנ"י מייזעלס החלטות מעשיות, בקראו לכל רבני התאחדות הרבנים לדאוג כל אחד בתוך בית מדרשו על איסוף וגביית תרומות המתפללים. לאחר מכן הוקראו שמות הרבנים אשר עוד באסיפת ההכנה המוקדמת, התחייבו לסכומי כסף נכבדים - מהם יראו וכן יעשו.

הרה"ח ר' יוסף אשכנזי ז"ל נאמן ביתו של מרון הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל, בקש בשם מרון "לעשות כל אחד למעלה מיכולתו למען הצלחת השליחות". וכך מתוך רצון וכוונות עשיה ובתקוה איתנה להצלחה, נחתם הכנס.

המגביה בבית מרון הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל

ביום רביעי לסדר בהעלותך, התקיימה במעון קדשו של מרון הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל ב'מאנרא', אסיפה מצומצמת אשר נועדה לנגידים מופלגים מקרב חשובי אנ"ש. האסיפה התקיימה בביהמ"ד הקטן הסמוך לבית מרון ונוכחו בה גם המנחת יצחק עם חברי בית דינו זצוק"ל.

ויהי כאשר התכונן הגרנ"י מייזעלס לפתוח בדברים, והנה לתדהמת כולם התבטא מרון הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל - על אף חולשתו בשנותיו אלה האחרונות - ואמר בהתרגשות גדולה: "איך וועל רעדן, איך וועל רעדן!..."

בראשונה הדגיש מרון ואמר כי לולא הסכנה החמורה המרחפת על המוסדות בארה"ק, לא היו מטריחים חלילה את הבית דין הגדול לנדוד להכא, רק אין זו אלא מלחמה לה' בעמלק.

ולאחר שעמד ארוכות על החיוב להתנזר מקבלת תקציבי השלטון הציוני בא"י, כשיטת קדמונינו אשר אסרו ליהנות מהם אף באצבע קטנה, הביע מרון את אשר עם לבו, וחזר ותבע שוב לעשות כל אחד ואחד, בין שנמצאים ובין שאינם נמצאים, איש כפי יכולתו ולמעלה מכך. לא לדחות את נתינת התרומות לזמן מאוחר, אלא לתת עכשיו, במזומן. ומי שאין לו - ילך

הברך משה מסאטמאר נואם. נראים: האדמו"ר רבי שלמה מבאבוב, המנחת יצחק, הגרמ"א פריינד ומהר"ם דושינסקי

בכנס היסוד, האדמו"ר מספינקא, הגר"י הוטנר, יבלחט"א האדמו"ר ממונקאטש

ראשון הנואמים היה הגה"צ מוואדיסלאוו צוק"ל יו"ר "התאחדות הרבנים", אשר הכריז בהתרגשות: "שאי סביב עיניך וראי, כולם נקבצו באו לך..."

עתה כבר יכול היה לגלות לאזני הנאספים, את הספקות והחששות הכבדים אשר ליוו את ההחלטה לקיים את מסע הרבנים הגאווה"צ מארץ הקודש... "והלא איש לא צפה באיזו מידה תהא ההיענות מקרב אנ"ש לקול היוצא מהיכל, לקול היוצא מירושלם! ואלו תוצאות ישא המסע בעקבותיו. אבל ב"ה, מיום א' שעבר ועד ליום א' זה, נוכחנו לשמחתנו, כי כל החששות והדאגות לחנם היו... כי כן, לא אמדנו את כחנו כראוי, את כח בי"ד יפה, את כח התורה. לא הערכנו די את כחה של ההבטחה "כי לא תשכח מפי זרעו", אשר נתקיימה בנו עד הלום ותוסיף להתקיים עד ביאת גוא"צ. והרי הכונה לתורה בטהרה, תורה בקדושה, תורה הנתמכת מכח סיטרא דקדושה! זאת התורה הבטיחנו הקב"ה, כי לא תשתכח מפי זרענו לעולם!"

הגה"צ רבי עזריאל יהודה לעבאוויטש אב"ד וויען צוק"ל הביע בנאומו חוצב להבות כי כל המעמד הגדול אינו אלא המשך וחוליה אחת בשלשלת רבותינו הק' שהציבו את חומת ההתבדלות, כהיום אין לנו אלא להמשיך זאת לארה"ק מתוך החזקת התורה שבה על טהרת הקודש.

האדמו"ר בעל ברך משה מסאטמאר, הרים קריאה נרגשת, לא להחשות לעת כזאת, כאשר מוסדות החינוך בארץ הקודש שרויים בדוחק ומצוקה קיומית, ולעשות הכל למען הצלחת מגבית ההצלה בראש רבינו הראב"ד המפורסם כאחד מגדולי התורה שבדורנו, אשר ספרו שו"ת "מנחת יצחק" כבר נודעו ונתפשטו כספרי הלכה יסודיים הנחוצים לכל רב ומו"ץ החפצים להגיע לפסק הלכה ברור.

גם עמד על מעלת חשיבות בית הדין הגדול, אשר כחם הוא ככח ראשונים כמלאכים, על כן, סיים, יש לנו לשמוע דבריהם באימה וביראה ולמלא הוראתם.

התרוממות הרוח בקהל העפילה לפסגה עליונה, בעת שעלה הרה"ח ר' יוסף אשכנזי המשב"ק והודיע כי "כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א מבקש לשאת מדברות קדשו".

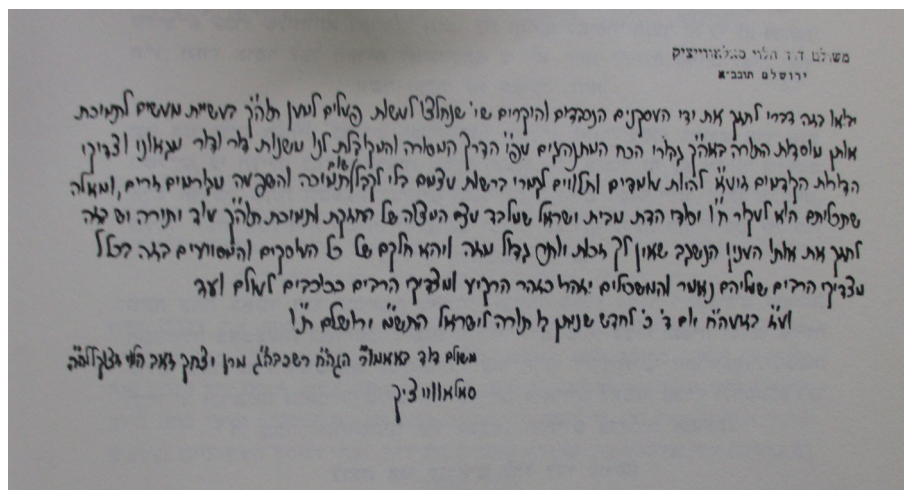
שלושים אלף איש

העצרת נקבעה לשעה שש בערב, והנה כבר בקרבת השעה ארבע, החלו המוני המונים נוהרים לשערי האולם. מרגע לרגע הלך המקום והוצף בזרם עצום ובלתי פוסק של למעלה משלושים אלף איש בלעה"ר מכל חלקי ניו יארק ואף מחוצה לה, אשר התיצבו כאחד לקריאת רבותינו הגאווה"צ, ובאו להשתתף במעמד נורא הווד.

מחזה נהדר ומופלא היה לראות את רבבות היהודים עומדים ממקומותיהם ומקבילים בתשואות סוערות את פני מרן הגה"ק מסאטמאר צוק"ל, וכן את גדולי ארץ הקודש המנחת יצחק עם שני חברי בית דינו, ושירה אדירה פורצת מגרונם "ברוך הבא בשם השם", "קול רינה וישועה באהלי צדיקים..."

הטהורות של מרן הגה"ק מסאטמאר ששמע מפ"ק אמש באסיפה בביתו נאוה קודש, והוסיף עליהם נופך משלו, בדבריו שילב את חומר הדבר להזדקק לממון רשעים עם גודל המצוה לשמוע מצות זקנים, שעל ידם נמשכים הברכות בגדר ותגזר אומר ויקם לך.

גולת הכותרת של מסע ההצלה כולו, אמור היה להוות עצרת הענק הנועדה להתקיים ביום ראשון פר' שלח, בטרקלין הענק של ה"ארמארי בילדינג" - וויליאמסבורג, במעמד רב משתתפים בו עתיד להופיע מרן הגה"ק מסאטמאר צוק"ל, יחד עם הגאונים הצדיקים שרי התורה מארץ הקודש, מרן המנחת יצחק עם רעיו הגרמ"א פריינד והגר"מ דושינסקי. כן יפארו את המעמד מאורי הגולה ורבני "התאחדות הרבנים דארה"ב וקנדה" ועוד גדולי התורה וראשי הישיבות ומנהיגי הגולה.

מכתב מרן הגרמ"ד הלוי סאלאוויצ'ק שליט"א למען קרן הצלה

דברי אלקים חיים

ברחבי האולם השתררה דממה מוחלטת ואזני קהל הרבבות כרויות במאמץ, לבלתי החסר אף הגה מדברות קודש מלהבות אש:

"נתאספנו הנה לכבוד הרבנים הגאונים הצדיקים בית דין צדק דעיה"ק ירושלם תובב"א, שבאו למדינתנו למען הצלת מוסדות התורה בארצנו הקדושה, לחזק את העדה הקדושה אשר נותרה כשירים. שארית הפליטה ההולכים בעקבות אבותינו ורבותינו הקדושים זיע"א.

מעמד נשגב הוא לנו הכנוס האדיר הזה, יום בשורה הוא היום הגדול הזה, בו זכינו שנתאספו רבבות ישראל לקדש שם שמים. יתכן כי צריך לברך כאן "ברוך המקדש שמו ברבים".

ידועה דאיתא בזוהר הקדוש שבעידן שמחה שולחים אל העה"ז את כל הצדיקים הקדושים והאבות מעולם העליון, והם משתתפים בשמחה. ומי לנו גדול כשמחה גדולה זו שמתקדש שמו יתברך במקהלות רבבות בית ישראל, "על כל אחד לדעת ולהאמין שנשלחו אלינו משמי מרום כל האבות וכל הצדיקים להשתתף בשמחתנו, והם נמצאים פה עמנו היום!...

מרן צוק"ל הרחיב כאן עוד בדברי אלקים חיים חידו"ת עמוקים, ולאחמ"כ המשיך:

כתב הרמ"ע מפאנו זלה"ה בעשרה מאמרות, עה"פ "יגער ה' בך השטן ויגער ה' בך הבוחר בירושלם" כי השטן בוחר

חברי הביד"ץ נכנסים למעמד

בכל הדורות, כאשר ירחם עלינו הבורא ית' וישלח לנו משיח צדקו, כן יזכנו לראותו בקרוב, יורה המשיח באצבעו ויאמר: אתם קירבתם את ביאתי! ואזי לאלו שהמשיח יורה עליהם ויכריז: אלו שערכו את הגאולה!..."

לא קלה היתה הנסיעה בעבור בית הדין שהתאמצו לבוא מירושלם עד הנה, וגם עבורי לא קל הוא לבוא, בהתאמצות יתירה עלתה לי, אבל שומה עלינו לתמוך בביד"ץ בכל כוחנו ולעשות כל מה שנוכל בכדי שיצליחו. עת מלחמה היא, ובשעת מלחמה אין מקשין קושיות, ויש לעשות יותר מכפי היכולת, גם אנכי אעשה בזה יותר מכפי יכלתי... ובזכות זה תתברכו בכל הברכות ובקרוב במהרה נזכה לקבל פני משיח צדקנו אמן."

להתגבר דוקא בירושלם עיר הצדק קריה נאמנה - לפי ששם הקדושה גדולה יותר, ולזאת שהמרגלים היו צדיקים בתחילה, אך כיון שנכנסו לארץ ישראל התגבר עליהם היצה"ר מאד להכשילם וזכנו בהם מחשבות זרות, ולגודל התגברות היצה"ר לא יכלו לעמוד ונכשלו.

להורות בזה, כי רק כשמנהגים בארץ ישראל בקדושה ובטהרה, בטהרת הלב והמחשבה, אזי נמצאים בארץ ישראל "אשר אני נותן לבני ישראל", משא"כ אם פוגמים ומקלקלים ח"ו בא"י - כבר אין זו הארץ אשר נתן ה' לבני ישראל, כי קדושת הארץ פרוחה נעלמה ותחתיה באה רצועה בישא מארץ העמים."

הננו ממשיכים את הדרך שהורונו רבותינו הק' ועליה נלחמו צדיקי האמת

גם מלאכים יחפזון

לאחר דברות קדשו של מרן הגה"ק מסאטמאר והמנחת יצחק התכבד לנאום, התחיל את דבריו: ידי ואברי מרתתין... כשמוע דברי אלקים חיים יוצאים מפי ממלל רברבן, גם מלאכים יחפזון וחיל ורעדה יאחזון... ובשופר גדול יתקע, אם "גדול הדור" מדבר, אז גם קול דממה דקה ישמע...

לאחר סיום דבריו ליוה הציבור העצום בשירה וזמרה את הרבנים הגאונים חכמי התורה מירושלם, כצאתם את מקום העצרת.

תיכף לאחר מכן ניגשו לעצם עריכת המגבית, ולמען יקבל הציבור שמץ מושג

בביקור הביד"ץ בשנת תשמ"ח בבית הרש"י וואלדמאן שליט"א, נראים מרן המנחת יצחק, הגרמ"א פריינד ומהר"ם דושינסקיא

מכתב רבני אייראפע לתמוך במוסדות על טהרת הקודש

ובתוכם מרן גאב"ד ירושלים שליט"א שכיחן אז כרב באנטווערפן

קול קורא לדבר ה'

באנו בזה להצטרף לקריאת הרבנים הגאונים הבד"ץ דירושלים עיה"ק תובב"א ובראשם הגה"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א הגאב"ד, לבא לעזרת המוסדות הקדושים דעיה"ק לתמוך בהם ברוח נדיבה, כי הם נתונים במצב דחוק מאד מחמת היוקר אשר מאמיר זה שנים רבות, והמוסדות האלה עומדים במסירות נפש על המשמר, ושומרים על קדושת וטהרת המוסדות, להמשיך בהם שלשלת הקדושה כפי אשר יסדו אותם רבותינו הקדושים הראשונים כמלאכים, ולא לנטות מן הדרך אשר דרכו בהם והורו אותנו, אפילו כמלא נימא.

על כן אנו קוראים לכל אחינו בני ישראל אשר בכל אתר, אנה הושיטו יד ובואו לעזרת השם בגבורים לסייע למוסדות התורה ולהעמידם על תלם. ונאמנים עלינו דברי כ"ק מרן הגה"ק מסאטמאר שליט"א מה שאמר בעת האסיפה הרבתי בניו יארק לטובת חיזוק המוסדות האלה שכל מי שמסייע למוסדות הללו בזמן הזה, יעידו בו לימות המשיח שהיה לו חלק בהתקרבות הגאולה בב"א.

וע"ז באעה"ח ער"ח תמוז תשל"ח לפ"ק

הרב חנוך דוב פדווא - אב"ד דהתקה"ח לונדון תע"א

הרב שלמה זלמן פרידמאן - אב"ד דק"ק לוגאנא החו"פ ב"ב

הרב יעקב לייזער - אדמו"ר מפשעווארסק

הרב חיים קרייסוויטא - רב אב"ד דק"ק אנטווערפן

*

הרב משולם יששכר אשכנזי

הרב שלמה בוימגארטען

הרב שאול ברייש אב"ד דק"ק ציריך

הרב ישכר בער דאכנער אב"ד ד"ק באניע החו"פ אנטווערפן

הרב יוסף צבי הלוי דונער

הרב אברהם הלוי הורוויץ שטראסבורק

הרב אלחנן היילפרין

הרב יצחק טובי' ווייס אנטווערפן

הרב חיים חייקין ר"מ עקס-לע-בען

הרב ליב לאפיאן גייטסהעד

הרב גרשון ליבמאן ר"מ ישיבת אור יוסף בצרפת

הרב משה סאלאווייטשיק ציריך

הרב יודא סג"ל ר"מ מאנשטער

הרב יוסף דוד פראנקפורטער עדת ישורון פאריז

הרב יצחק דוב קאפפעלמאן ר"מ לוצערן

הרב שמואל זאב הלוי ראטה רב דביהמ"ד חסידי בעלזא אנטווערפן

הרב חיים יעקב ראטטענבערג פאריז

הרב בצלאל ראקאו אב"ד דק"ק גייטסהעד

הרב שמחה רובין מסאסוב

הרב אליקים שלעזינגער ר"מ ישיבה הרמה

הרב חיים שמערלער ציריך

הרב של' שניטצלער מטשאבא

באלו סכומים מדובר, נקראו שמות התורמים והסכומים מן המגבית אשר נערכה אתמול...

ה"דינער" וה"אפיל" שנערך אחריו, נחלו בעזה"ת הצלחה כבירה. התלהבות העשייה הקיפה ואיחדה את הכלל סביב המטרה המקודשת, והניבה פרות הילולים.

ביום שלישי, בא המנחת יצחק ל"מאנרא", בכדי לקחת פרידה מאת מרן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל. מפעימה ונוגעת ללב היתה ההתועדות בינותם, כאשר מרן הגה"ק מסאטמאר, מלווה את המנחת יצחק עד לפתח באהבה וחיבה לעין כל, תוך הרעיפו עליו ברכות ושלומות בלי די.

ועתה יגדל נא כח

יש לציין כי מצב בריאותו של מרן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל היה אז בכי רע, והשתתפותו בגופו ביסוד קרן הצלה היתה יוצאת מן הכלל ולמעלה מדרך הטבע, והיטיב לתאר זאת הגאון הגדול מזקני הפוסקים רבי יחזקאל ראטה שליט"א אב"ד קארלסבורג (בהסכמתו לספר פרשת הכסף):

"ובדור האחרון מכח ההבטחה של ואף גם זאת בארץ אויביהם לא מאסתיים ולא געלתיים וגו' השאיר לנו שריד עיר וקדיש נחית משמיא את מרן רבינו הקוה"ט הגאון האמיתי רבן ומאורן של ישראל מרן מהר"י ט"ב זי"ע ועכ"א אשר המשיך את השושילתא קדישא של רבותינו הקודמים, וברוב קדושתו וגאון תורתו וגודל יחושו היה עמו ומסר נפשו ללחום מלחמת ה' והודיע טבעו של מטבע פסולה זו.

וכאשר נודע שממש בסוף ימיו אשר בעוה"ר לא היה עוד יכול לצאת ולבוא, ולהזיז אבר היה קשה לו עד למאוד, ואעפ"כ אזר כגבור חלציו וצוה לכנס כל הרבנים היראים אשר היו למאות ולהקהיל רבבות ישראל ובמעמד כולם דבר בקדשו דברים החוצבים להבות אש אשר כל זה לא היה כלל לפי חולשת כחו, ורק רוח ה' אשר תפעם בקרבו דבר בו וקוי ה' יחליפו כח יעלו אבר כנשרים.

וכן אני העני בעצמי שהיתי אז בא"י עפ"י איזה סיבה וכשחזרתי ובאתי

במת הכבוד במעמד במעמד האדיר לציון 30 שנות התייסדות "קרן הצלה" - כ' סיון תשס"ח

על שכמם חברי הביד"ץ, לטובת מוסדות הקודש הסרים בנאמנות לשיטת והוראת גאוני וקדושי קדמאי נבג"מ, ולהבל"ח גאוני וקדושי זמננו שליט"א.

אחריו נשא דברים המרא דאתרא הגאון רבי חנוך העניך פאדווא זצוק"ל, וכאן השמיע דברות קדשו הגה"ק מפשעווארסק זצוק"ל שדבריו פעלו רושם אדיר. אחר נשמעו דברות קודש ממרנן הרמ"א פריינד ומהרי"ם דושינסקיא, והרה"ג ר' גרשון שטעמער יו"ר הנהלת העדה החרדית, ולסיום נאם הגרנ"י מייזעלס זצוק"ל (לימים אב"ד קיט"ל סאטמאר לאנדאן) שהגיע במיוחד למסור את דבר מרן הגה"ק מסאטמאר זצוק"ל ומשאלתו האיתנה להצלחת המגבית.

אסיפות ומגביות החלו מתקיימות בזה אחר זה בלאנדאן, והם נחלו הצלחה כבירה. "מסע הצלה" של הביד"ץ בראשות המנחת יצחק בארה"ב ובאירופה לטובת מוסדות הקודש בא"י, הפך להיות מסע קידוש השם והרמת קרן התורה בתבל כולו.

ביקור הביד"צ ריגש והסעיר את הציבור ופתח את הלבבות ונשא בעקבותיו תוצאות שהפליגו מעל למשוער - לאין שיעור. מטרת השליחות הושגה בעזה"ל, והקרן הקיימת אשר נוסדה על ידה הושתתה על בסיס איתן ויציב. קרן אור, קרן תקוה וישע עבור מוסדות הקדש הטהורים בא"י עד עצם היום הזה.

התודה והברכה למערכת "העדה" - בטאון העדה החרדית, שפתחו בפנינו את אוצרותיהם בעין יפה.

ובעיני רבים נצצו דמעות התרגשות. אוהדים ונאמנים רבים נהרו באותם ימים אל לאנדאן מכל קצות אירופה. כלי רכב עמוסים וגדושים הגיעו בזה אחר זה מאנטווערפן, מאנשעסטער, גייטסהעד, וניו-קאסעל. אף משווייץ, מאוסטריה וצרפת הגיעו משלחות נכבדות.

בחלל אוראל דלאנדאן הורגשה באותם ימים תחושת חג מרוממת, ויהי ביקור הגאונים לשיחת הכל, כאשר לקראת העצרת הגיע גם הגה"ק רבי יעקב לייזער זצוק"ל מפשעווארסק - אנטווערפן.

האולם רחב הידים, בו נערכה העצרת הלך והתמלא מהרה על ידי האורחים הרבים בלעה"ר. אלפי אנשים מן השורה נענו לקריאת הקודש של הרבנים הגאונים, ובאו לבטא בעוז הזדהותם והכנעתם לדעת מרנן ורבנן, ולהפגין בגאון את תמיכתם במשנתם ושיטתם. היהדות הנאמנה באיראפא, באה ליתן כבוד לרבותינו הביד"ץ, ולהריע ולהצדיע עבור העדה החרדית, קהילת הקודש בארץ ישראל הנאבקת במסירות נפש למען מוסדות התורה והחינוך ושמירת מסורת צביונם כמאז ומקדם.

התרגשות עצומה אחזה בכלל הצבור עת הופיעו שרי התורה חברי ביד"ץ של עיה"ק ירושלם ובראשם מרן בעל המנחת יצחק אשר עוד קשור עמם מימי כהונתו ברבנות מאנשעסטער.

דברי פתיחה נשא הרה"ג רא"מ ברייטשטיין זצ"ל ספרא דדיינא דהביד"צ בירושלים, בחרדת כבוד האזין הצבור לדבריו של מרן בעל המנחת יצחק, אשר שוב עמד לתאר את השליחות שנטלו

לקבל פני קדשו וליתן לידו הקדושה איזה סכום, כאשר נודע שבכל זה טיפל בעצמו ביד קדשו שהחזיק זה לדבר גדול מאד, סיפרתי איך שעשה מעמד זה בתוך רבבות אלפי ישראל רושם גדול בכל העולם, ודבר אתי בפה קדשו ברב אונים וכח ונתקיים בו ועתה יגדל נא כח ה' וגו' וחקר ודרש אותי באריכות עד שכל העומדים מסביב המה ראו כן תמהו מאין היה לו כ"כ כח אשר לא ראו זה כביר".

מחיל אל חיל

משם, כהמשך למסעם ושליחותם, שמו חברי הביד"ץ פניהם לאירופה. בלאנדאן גופא, היתה התכונה הנרגשת בעיצומה. עסקני הציבור נכנסו לפעילות נמרצה להשלמת הכנות אחרונות, למען היות ערוכים ונכונים כיאות לקדם את פני הגאווה"צ. רבנים מכל קצוי אירופה יצאו אף הם בקריאה לציבור כי חוב קדוש הוא על כל אחד להיות שותף במצוה, ולנדב בעין יפה לקרן ההצלה בעבור הצלת מוסדות הקודש בירושלם.

אל קבלת הפנים המפוארת שהתקיימה לכבוד רבותינו הביד"ג הגדול מירושלם, נאסף המון עצום ורב של ידידים ואוהדים מלאנדאן והגלילות לחלוק כבודה של תורה. גם תינוקות של בית רבן באו ליטול חבל במעמד.

בעת ובעונה אחת, הופיעו גם יחד, מרן המנחת יצחק אשר הגיע ממאנשעסטער דרך שם עבר לכמה ימים, וחברי בית דינו אשר הגיעו מארה"ב. המחזה המרומם והנדיר - הפעים והמיס את לבבות הקהל